

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

The Development of Learning Achievement of Mathayomsueksa 2 Students entitled “ Civilizations in Asia” by Project Based Learning

พิรุณพร เหล่าสุวรรณ¹, อีรัชชัย บุญมาธรรม², อำไพพิศ เกตุวงศ์³

Pirunporn Laosuwan¹, Theerachai Boonmathum², Ampaipit Ketwong³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมโครงงาน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/10 โรงเรียนสารคามพิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 26 จำนวนนักเรียน 52 คน ได้มาโดยการเลือกแบบกลุ่ม เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.29-0.83 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 และแบบสอบถามความพึงพอใจ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (One-Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.67/82.31 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่เรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงงาน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ M.Ed. (Curriculum and Instruction) Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

^{2,3} Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University



Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop learning activities plans entitled “Civilizations in Asia” in social studies, religion and culture learning strand group for Mathayomsueksa 2 students by using project based learning with a required efficiency criterion of 80/80, 2) to compare learning achievement by using project based learning with the criteria of 80 percent and 3) to study of students’ satisfaction towards the project based learning. The sample consisted of 52 Mathayomsueksa 2/10 students of Sarakhampittayakhom School who studying in the second semester in an academic year 2015 under Mahasarakham Secondary Educational Service Area office 26, studying in the second semester of academic year 2015 which selected by cluster random sampling. The instruments used in the study were lesson plans using project based learning plan, learning achievement test abilities test with discriminating powers ranging 0.29 - 0.83 and a reliability of 0.80 and satisfaction questionnaire with a reliability of 0.92. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, and t-test (one-samples)

The research finding was summarized as follows:

1. The efficiencies of learning activities plans entitled “ Civilizations in Asia” in social study, religion and culture learning strand group for Mathayomsueksa 2 students by using project based learning was 86.67/82.31, which was higher than the set criteria. (80/80)
2. The Mathayomsueksa 2 students who learned through the project based learning showed higher in the learning achievement than the criteria of 80 percent at the.01 level of significance.
3. The Mathayomsueksa 2 students’ satisfaction toward the project based learning entitled “Civilizations in Asia” in overall were at a high level.

Keywords: Project based learning, achievement, satisfaction



บทนำ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดและได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง เป็นการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนโดยวิธีเรียนรู้ของตนเองทำให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งรู้จักวางแผนการทำงาน การลงมือปฏิบัติ ได้ตรวจสอบผลงานเพื่อการปรับปรุงงานหรือแก้ปัญหที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติด้วยตนเอง (ซาตรี เกิดธรรม, 2555: 47) โครงงานยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้ตามความสนใจ โดยมีครูคอยช่วยเหลือสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนที่เรียกว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิต (คุชฎี โยเหลา และคณะ, 2557: 19-20) ดังนั้นการให้นักเรียนทำโครงงานจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและปฏิบัติเอง ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดอย่างอิสระ ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ได้ฝึกทักษะกระบวนการในการค้นคว้าหาความรู้ เช่น การสังเกต การวัด การสำรวจการตั้งสมมติฐาน การทดสอบ การทดลอง การรวบรวมข้อมูล การหาข้อสรุป การอภิปรายของสมาชิกในกลุ่ม การวางแผนการทำงาน การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่นการแสดงรูปแบบจำลอง การจัดนิทรรศการ การเขียนในรูปแบบของแผนภูมิ แผนผัง การเขียนเป็นรายงาน หนังสือเล่มเล็ก แผ่นพับ โปสเตอร์ การจัดทำผังโครงงาน การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น เริ่มตั้งแต่ปัญหาที่เขาสนใจและอยากรู้คำตอบจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าหา

ข้อมูล รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยความรู้ความเข้าใจจากเรื่องต่างๆ ที่ได้เรียนมาในกระบวนการและทักษะต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานภายใต้การให้คำแนะนำปรึกษาและการดูแลของครูหรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ (วิจารณ์ พานิช, 2556: 71)

จากการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในรายวิชาประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียนขาดความสนใจเรียน คิดว่าวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่น่าเบื่อ ต้องอาศัยการจดจำ จึงไม่ตั้งใจเรียน ซึ่งสาเหตุเกิดจากการสอนที่มุ่งเน้นการบรรยายเนื้อหาของครูผู้สอน กระบวนการเรียนรู้ไม่หลากหลาย ขาดสื่อ ขาดกิจกรรมที่เร้าความสนใจ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 3 ที่พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับพอใช้ สอดคล้องกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.38 เมื่อจำแนกตามมาตรฐานการเรียนรู้ พบว่า สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มาตรฐาน ส 4.2 มีค่าเฉลี่ย 36.13 และมาตรฐาน ส 4.3 มีค่าเฉลี่ย 40.59 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับมาตรฐานอื่นๆ ในระดับเดียวกัน (โรงเรียนสารคามพิทยาคม, 2557: 2) ดังนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับกระบวนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำโครงงานมาใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ซึ่งการสอนแบบโครงงานจึงเป็นอีกวิธีการหนึ่ง



ที่มีความสำคัญในการฝึกทักษะได้ดี ทั้งยังสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เกิดการเบื่อหน่ายต่อการเรียน สอดคล้องกับความต้องการทางธรรมชาติของผู้เรียน ทั้งยังทำให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องแหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงการกับเกณฑ์ร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย

สมมุติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนเรื่องแหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา

2558 จำนวน 16 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 660 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/10 โรงเรียนสารคามพิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 26 จำนวนนักเรียน 52 คน ได้มาโดยการเลือกแบบกลุ่ม

เครื่องมือการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย จำนวน 7 แผน
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบก่อนเรียน กับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 2/10 เพื่อวัดความรู้ก่อนสอน 1 วัน เก็บคะแนนไว้เปรียบเทียบกับทดสอบหลังเรียน โดยที่ครูยังไม่เฉลยคำตอบ
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/10 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น จำนวน 7 แผน เวลา 10 ชั่วโมง ระหว่างการจัดกิจกรรมต้องทำการสังเกตพฤติกรรมการเรียน พร้อมทั้งบันทึกคะแนนเก็บไว้
3. ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันกับก่อนเรียน กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำคะแนนไปเปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบก่อนเรียน



4. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามวิธีของเพชฌัญ กิจระการ (2545: 45)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องแหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติ t-test (One Samples)

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.67/82.31 แสดงว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ ได้ผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายการ	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	230	10,366	199.35	4.17	86.67
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	1,284	24.69	0.98	82.31
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.67/82.31					

จากตาราง 1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 86.67 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 82.29 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2)

เท่ากับ 86.67/82.31 แสดงว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ผลดังตาราง 2



ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

การทดสอบ	N	ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน	\bar{X}	S.D.	t	Sig
เกณฑ์ร้อยละ 80	52	82.31	24.69	0.98	-406.568	.000**

หมายเหตุ.** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($P < 0$)

จากตาราง 2 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานหลังเรียนได้ร้อยละ 82.31 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องแหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.10$) และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

อภิปรายผล

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ $86.67/82.31$ แสดงว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ ($80/80$) ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนในการจัดทำอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสมโดยการศึกษาหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เนื้อหา เทคนิค วิธีการสร้างจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เมื่อสร้างเสร็จได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไป

ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไข นำไปทดลองเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม แบ่งกลุ่มนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสมาชิกแต่ละกลุ่มมีความรู้ความสามารถละกันทั้ง เก่ง ปานกลาง อ่อน อยู่ในกลุ่มเดียวกันทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ฝึกทักษะการลงมือปฏิบัติเองมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนการทำงาน แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถสรุปองค์ความรู้ นำเสนอผลการศึกษาตามวิธีการเรียนการสอนอย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนระหว่างเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 7 แผนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545: 70) ได้เสนอว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานอย่างมี การวางแผนและดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และมีโอกาสได้แสดงออก รู้จักปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้อย่างอิสระ คิดเป็น ทำเป็นและ



แก้ปัญหาเป็นสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน รู้จักคิดด้วยตนเอง แสวงหาความรู้ ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและเรียนรู้ เนื้อหาควบคู่ไปกับกระบวนการ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้พัฒนาความรับผิดชอบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตระหนักถึง คุณค่าและประโยชน์ของโครงการ สอดคล้องกับผล การวิจัยของฉวีวรรณ ศรีคำ (2556: 93-98) ได้ วิจัยการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน เรื่องภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นอีสาน กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง ภูมิปัญญาไทยใน ท้องถิ่นอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 87.98/85.78

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียน แบบโครงงาน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไป ตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากการที่ ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้แบบโครงงานซึ่งช่วยให้ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนสามารถวางแผนทำงานอย่างมีขั้นตอน นักเรียนสามารถอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อ สิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย การ สืบค้นข้อมูล การค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่น ในชุมชน ซึ่งโครงงาน เรื่อง แหล่ง อารยธรรมในทวีปเอเชีย ที่นักเรียนแต่ละกลุ่ม เลือกทำ ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ผ่านการค้นคว้าด้วยตนเอง สอดคล้องกับข้อมูลที่ค้นคว้า จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งทำให้ได้เรียนรู้แหล่ง อารยธรรมที่สำคัญของแต่ละประเทศในทวีปเอเชีย

ว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเชื่อมโยง กับชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม นักเรียนจึงสามารถ สร้างองค์ความรู้ได้เองและนำความรู้ที่ได้รับเชื่อมโยง กับความเป็นจริง จึงสามารถแก้ปัญหาในชีวิต และการเรียนได้ สอดคล้องกับชวลิต ชูกำแพง (2550: 61) ที่เสนอว่า การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติ กิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความ สามารถของตนเอง ซึ่งอาศัยกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่น ๆ ที่เป็นระบบไป ใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้นๆ ภายใต้คำแนะนำ ปรีกษาและความช่วยเหลือจากผู้สอนหรือ ผู้เชี่ยวชาญ เริ่มตั้งแต่การเลือกเรื่อง หรือหัวข้อ ที่จะศึกษา การวางแผน การดำเนินงานตามขั้น ตอนที่กำหนด ตลอดจนการนำเสนอผลงาน เช่นเดียวกับ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551: 207) ได้เสนอข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ไว้ว่า เป็นวิธีการเรียนที่ผู้เรียนได้เลือกเรื่อง เลือก วิธีศึกษา ประเด็น หรือปัญหาที่ต้องการศึกษาด้วย ตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง รู้จัก บูรณาการทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ที่มีอยู่ใน สภาพแวดล้อมเพื่อสร้างองค์ความรู้ รู้จักสร้างข้อ คำถาม แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง รู้จักสรุปองค์ ความรู้ด้วยตนเองรู้จักการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ กับผู้อื่นและสามารถนำคำตอบหรือองค์ความรู้ ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จึงส่งผลให้นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนด สอดคล้องกับผลการวิจัยของนภาพร ช่วยโพธิ์กลาง (2551: 71-80) ได้ศึกษา การจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง ท้องถิ่น ของเรา (จังหวัดนครราชสีมา) กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า การเรียนรู้แบบโครงงานส่งผลให้นักเรียนมีความ ก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 89.03



3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.10$) ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัย ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากความสนใจ เกิดความกระตือรือร้นในการสืบค้นข้อมูล แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยพบว่า การเรียนรู้ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ด้วยกิจกรรมโครงงาน ช่วยให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจได้เป็นอย่างดี เพราะนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการลงมือปฏิบัติ นอกจากนี้การลงมือปฏิบัติโครงงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่มยังช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้มีความสุขในการเรียน โดยพบว่า นักเรียนพอใจที่สามารถนำเสนอโครงงานที่ได้ทำร่วมกันได้อย่างถูกต้องครบองค์ประกอบของโครงงาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ซวลิต ชูกำแพง (2551: 62) ได้เสนอถึงข้อดีเอาไว้ว่า โครงงานเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกประเด็นที่จะศึกษา วิธีการศึกษาและแหล่งความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีการเชื่อมโยง หรือบูรณาการ ระหว่างความรู้/ทักษะ/ประสบการณ์เดิมกับสิ่งใหม่ เข้าด้วยกัน นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นและได้ฝึกการแก้ปัญหาในการทำงาน กระบวนการดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความสุขในการเรียน การลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ดังที่ลักขณา ศรีวัฒน์ (2549: 14) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อการปฏิบัติงานนั้น ๆ หากเป็นไปในทางบวกจะมีผลทำให้เกิด

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จะมีการเสียสละ อุทิศร่างกาย แรงใจ แรงทรัพย์ และสติปัญญาให้แก่งานมากขึ้น ผลการวิจัยสอดคล้องกับอารีญา วรณพิก (2555: 71-80) ที่พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและปฏิบัติกิจกรรมภาคสนาม ในการสืบค้นข้อมูล การสำรวจ ดังนั้นครูควรทำความเข้าใจกับนักเรียน ให้ทราบถึงขั้นตอนและวิธีการจัดทำโครงงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนในการจัดทำโครงงาน

1.2 การนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปใช้ ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้ นักเรียนเกิดความสนใจ อยากรู้อยากลอง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น และเน้นบรรยากาศแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงงานอย่างทั่วถึงทุกคน เพราะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำสิ่งที่เรียนได้ดีขึ้น จากการลงมือปฏิบัติจริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและระดับช่วงชั้นอื่นๆ



2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีการจัดการ ให้ได้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับรายวิชา
เรียนรู้แบบโครงงาน กับวิธีสอนด้วยวิธีอื่นๆ เพื่อ

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา ทองอ้วน. (2551). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คุณุฎี โยเหลา และคณะ (2557). การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) ร่วมกับ ชุมชมออนไลน์ (Social Network) เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ฉวีวรรณ ศรีคำ. (2556). การพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2550). การประเมินการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2555). เทคนิคการสอนแบบโครงงาน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นภาพร ช่วยโพธิ์กลาง. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่อง ท้องถิ่นของเรา (จังหวัด นครราชสีมา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปรินญามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เผชิญ กิจระการ. (2545). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน. วารสารการ วัตผลการศึกษา, 2(7): 46-50.
- โรงเรียนสารคามพิทยาคม. (2557). ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนสารคามพิทยาคม. มหาสารคาม: โรงเรียนสารคามพิทยาคม.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2549). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิจารณ์ พาณิช. (2556). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2551). นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- อารีญา วรรณพิง. (2555). การพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.